

Catshuisregeling betekent wéér systeemfalen

In de afhandeling van de Toeslagenaffaire bedreigt totale willekeur de gedupeerden, concludeert *Janet van de Bunt*.

In reactie op de kinderopvang-toeslagaffaire kondigde het kabinet op 15 januari de zogeheten Catshuisregeling aan. De 26.000 gedupeerde ouders krijgen een forfaitair bedrag van 30.000 euro of, als hun schade hoger uitvalt, ook het meerdere, vergoed van de Belastingdienst. Uit mijn onderzoek, dat binnenkort wordt gepubliceerd in het *Nederlands Juristenblad*, blijkt dat een groot deel van de ouders opnieuw vermalen dreigt te worden door het systeem. Het kabinet moet daarom met spoed terug naar de tekentafel.

Ouders worden vermalen, omdat de Catshuisregeling hun geen rechtszekerheid kan bieden. Alexandra van Huffelen, staatssecretaris van Financiën in het kabinet-Rutte III, heeft de regeling keer op keer moeten wijzigen, omdat telkens de consequenties onvoldoende doordacht bleken te zijn. Zo is er achteraf een wettelijk moratorium ingevoerd: schuldeisers mogen een jaar na uitbetaling van de 30.000 euro geen schulden invorderen. Bovendien is de Catshuisregeling nog niet officieel vastgelegd, er is alleen een conceptversie gepubliceerd.

Omdat heldere criteria ontbreken, ontbeert de Catshuisregeling ook de noodzakelijke voorspelbaarheid. Ouders hebben geen idee of ze recht hebben op een vergoeding. De regeling biedt de beoordelaar zoveel ruimte, dat deze een dossier van een ouder evengoed kan toe- als afwijzen. Na afwijzing kan een ouder de beslissing van de Belastingdienst nog laten toetsen in een bezwaar- of beroepsprocedure bij de bestuursrechter. Maar de rechter kan het beroep niet toewijzen, omdat criteria voor toewijzing ontbreken. Al met al dreigt opnieuw een situatie van grote willekeur te ontstaan - maar dat zal pas over een paar jaar zichtbaar worden, na een uitspraak van de bestuursrechter.

Ook pakt de regeling onrechtvaardig uit vanwege het gekozen forfaitaire bedrag. Ouders krijgen 30.000 euro, ongeacht hun schade. Hebben zij 4.000 euro schade, dan krijgen ze 26.000 euro 'extra'. Als zij 26.000 euro schade hebben, dan krijgen ze slechts 4.000 euro erbij. De uitkeringen staan dus niet in verhouding tot het geleden nadeel.

De regeling is verder bijzonder onrechtvaardig, omdat deze geen compensatie biedt voor de discriminatie van ouders. Bij lotgenotenbijeenkomsten valt op dat het merendeel van de ouders van allochtone afkomst is. Als je een bepaalde nationaliteit had, kwam je op een zwarte lijst en vorderde de Belastingdienst je toeslagen onterecht en hardvochtig terug. Had je een dubbele nationaliteit, dan was je ook extra verdacht. Maar de regeling richt zich slechts op het opheffen van het financieel nadeel, niet op het bie-

den van smartengeld. Smartengeld zou het leed van deze gediscrimineerde ouders erkennen en kunnen verzachten.

Een laatste woord van kritiek richt zich op de uitvoering door de Belastingdienst zelf. Als je eerder 112 brieven in één jaar ontving van de Belastingdienst over de gedwongen verkoop van je bezittingen, dan wil je toch niet weer zo'n vensterenvelop op je mat vinden? Vanuit het perspectief van de getraumatiseerde ouder is uitvoering door de Belastingdienst geen logische keuze.

Wat is de oorzaak van deze gebrekkige regelgeving? Opnieuw systeemfalen? De Catshuisregeling lijkt het denken voort te zetten dat leidde tot de Toeslagaffaire. De media en de publieke opinie zetten de politiek onder de druk, eerst na de 'Bulgarenfraude', dit keer in reactie op het rapport 'Ongekend Onrecht' van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag. De politiek komt binnen no time met een fragmentarische oplossing, een schaamlap van een miljard. Er wordt

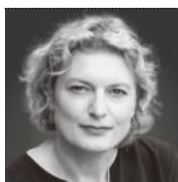

Smartengeld zou het leed van deze gediscrimineerde ouders erkennen en kunnen verzachten

---

voorbijgegaan aan wat mensen écht nodig hebben. Regelgeving zou moeten passen in het grotere geheel en in een uitgewogen visie op waar we als samenleving naartoe zouden willen. Om zulk systeemfalen in de toekomst te voorkomen is een herbezinning op de wisselwerking tussen media en politiek nodig voor het nieuwe kabinet en parlement.

Mijn advies in dit dossier: stel de rechtsbehoeften van de ouders nu wel centraal. Schrijf voor hen een definitieve regeling. Stel heldere beslissingscriteria op, bied ouders met meer dan 30.000 euro schade een extra compensatie en geef gediscrimineerde ouders een vergoeding voor hun trauma. Haal de uitvoering weg bij de Belastingdienst. Dat advies geldt tevens voor toekomstige schadevergoedingsregelingen voor ander falen van de Belastingdienst: bij huur- en zorgtoeslagen, bij de inkomstenbelasting en bij de zzp'ers die uit de bijstand probeerden te komen.

Janet van de Bunt is lector Toegankelijkheid van het recht bij Hogeschool Inholland.